

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Quæstiones Canonicae De Decimis

Friderich, Melchior

Ingolstadii, 17010 [i.e. 1710]

Quæstio VI. An Laici decimas transferre in alios pro arbitrio possint.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61677](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61677)

uterque Molina cum alijs plurimis, tum tempus, quo decimator jus vendi etiam totam illam commoditatem unico pretio posse ad to-

decimandi habebit.

QUÆSTIO VI.

An laici transferre Decimas in alios pro arbitrio possint.

SUMMARIUM.

494. Laicus decimas injustè detentas nequit sine consensu Episcopi alteri Ecclesie restituere, quam cui debentur.
495. Valida est translatio in aliam Ecclesiam, si accedat consensus Episcopi, & occupata illa fuerint ante Concilium Lateranense.
496. 497. 498. Respondetur ad opposita.
499. Non valet illa translatio, si fuerunt injustè obtenta post dictum Concilium, aut si concessa fuerunt solum ad tempus.
500. Multò minus valet alienatio in laicum.
501. Concessa validè in feudum perpetuum transeunt ad successores etiam laicos.
502. Possuntque cum consensu Episcopi alteri laico infeudari, si præjudicium filiorum absit.
503. 504. Solvuntur objectiones.
505. Decima laicis donata non sunt, sed solum in feudum data.
506. Justè possessa absque consensu Episcopi restitui possunt Ecclesie, cujus antè fuerant.
507. Alteri verò Ecclesie cum consensu Episcopi.
508. Et oppignerari etiam laico.
509. Consuetudine inolitâ laici de illis disponunt sicut de patrimonialibus.

Explicatum hætenus est, quæ ratione decimæ ab Ecclesia in laicos transferri possint: nunc discutendum è contrario est, an laici eas liberè in alios vel laicos vel Clericos alienare possint. Quæ quæstio difficilis est, quòd Jus scriptum & consuetudo inter se pugnant,

nec minus inter se Doctores in Jure explicando & contraria consuetudine tuenda. Ad evitandam confusionem, quam apud non paucos invenies, juxta diversos casus diversas decisiones fieri necesse est.

Affert. I. Laicus decimas inju- 494

stè detentas restituere tenetur illi

Ff 3

Eccle-

Ecclesiæ, cujus sunt, nec absque consensu Episcopi in aliam transferre potest. Assertio certa est, patetque cum ex *l. Id, quod nostrum ff. de R. J. & c. 1 s. h. t.* tum ex ratione naturali, quæ jubet cuique restitui, quod suum est.

495 Assert. II. Si laicus detinens decimas ante Concil. Lateran. injustè obtentas induci nequit, ut eas restituat Ecclesiæ, cui debentur, consentire potest Episcopus, ut dentur alteri Ecclesiæ vel pio loco, valebitque hæc translatio. Ita contra Panor. aliòsque sentiunt Fer. Vasq. *l. 2. contr. c. 89. n. 2. Suar. c. 26. n. 11. & 12. Em. Gonzalez in c. 19. h. t. n. 8. Aug. Barbosa p. 3. de Offic. Episcop. alleg. 121. n. 6. & 7.* (ubi Suarezium malè citat in oppositum) Schambogen *h. t. n. 68.* aliisque communiter. Probatur ex *c. Cum Apostolica 7. de his que fiunt à Pralat.* ubi dicitur, decimas laico antè Lateranense in feudum perpetuum concessas posse auctoritate Episcopi absque consensu Capituli in aliam Ecclesiam transferri. Similia habentur *c. 2. h. t. §. 3.* Esse autem ibi sermonem de decimis injustè & invalidè concessis, ex *cit. c. 7.* aperte desumitur: dicitur enim ibi, quòd monendus est laicus, qui decimam detinet, ut eam restituat Ecclesiæ, ad quam spectat: qui si forte induci nequivit, & eam cum diocesani consensu alteri Ecclesiæ assignaverit, præsertim Religioso Conventui, constabit ipsa donatio

perpetuâ firmitate subnixâ. Ubi imprimis notandum est verbum *detinet*: dicuntur enim decimeri, quæ retinentur injustè, cum *detinere* referatur ad factum, *possidere* ad jus. Præterea dicitur monendus esse laicus, ut eam restituat Ecclesiæ, ad quam spectat. Igitur sermo est de eo, qui injustè detinet, & restituere tenetur: neque enim, qui justè possidet, monendus est, ut restituat. Denique citat ibi Pontifex S. Hieronymum: at iste expressè dicit, *si fuerint à laico malè detenta.* Loquitur ergo etiam Pontifex de decimis malè detentis.

Dices I. Episcopus spoliare Ecclesiam decimis nequit, ergo non potest concedere, ut quæ debentur uni, applicentur alteri: sicut non potest concedere, ut res furtiva applicetur Ecclesiæ, & domino non restituatur. R. tunc solum id posse concedi ab Episcopo, si laicus induci nequeat, ut eas restituat illi, cui debentur: quia sic evitatur majus malum, cum minus inconveniens sit decimas transferri ab una Ecclesia in aliam, quam à laico injustè retineri. Sicut ergo creditor licentiam dare mihi potest, ut, quod ipsi debeo, largiar pauperibus, vel pio loco; ita Ecclesia universalis, quæ est velut principalis creditor, ad decimas recuperandas, quæ ipsi aliàs omnino perirent, per Episcopos concedere potest, ut alteri Ecclesiæ restituantur, hæcque restitutio valida habeatur.

Dices

497 Dices II. Ad alienationem rerum Ecclesie non sufficit auctoritas Episcopi, sed requiritur insuper consensus Capituli: atqui hic agitur de alienatione decimarum. R. ex *cit. c. 7.* majorem esse veram, si agatur de alienatione proprie dicta; non verò, si solum de revocatione, qualis hic est. Sic enim loquitur textus: *In alienatione consensus Episcopi sine Clericorum consensu non sufficit: in revocatione autem sufficit consensus Episcopi: cum per utrumque utilitati Ecclesie consulatur.*

498 Dices III. Juxta *c. ult. h. t.* non potest laicus decimas injustè obtentas cum consensu Episcopi alteri Ecclesie oppignerare, ergo neque donare potest. R. N. Consequ. quia si tales decimæ oppignerarentur cū consensu Episcopi, censeretur Ecclesia iniquitatem laici injustè eas detinentis approbare; haberet enim laicus jus pignoris: si autem donat, nihil retinet.

499 Assert. III. Episcopus non potest consensum præstare, ut laicus decimas post Lateranense injustè obtentas, restituat alteri Ecclesie, quam cui debentur. Ita Suar. *cit. c. 26. in fine*, Barbof. *cit. alleg. 121. n. 7.* Schambogen *cit. n. 68.* Ratio perspicua est: quia concessio, de qua *n. 495.* facta est solum quoad decimas ante Lateran obtentas, ut patet ex *cit. c. 7.* neque licentia, quæ cedit in præjudicium particularem Ecclesiarum, extendenda est;

præsertim cū nec ratio nec necessitas, ob quam licentia illa data est circa decimas ante Lateran. detentas, procedat de decimis post illud Concilium obtentas: cū enim de decimis ante Lateran. obtentis, constare vix posset, justè an injustè concessæ fuerint, idcirco indistinctè permissum fuit, ut Ecclesie cui-cunque restitui possent; modò consensus Episcopi accederet: quæ ratio, ut palam est, non procedit de decimis posterius concessis. Eandem ob causam dicendum est, non posse cum consensu Episcopi decimas restitui alteri Ecclesie, quam cui debentur, si concessæ laico fuerunt, non in feudum perpetuum, sed solum ad tempus; quia *cit. c. 7. & c. 2. h. t. §. 3.* tantum loquitur de illis, quæ in feudum perpetuum concessæ invalidè fuerunt.

Assert. IV. Multò minùs concedere potest Episcopus, ut laicus decimas invalidè, sive ante sive post Lateran. obtentas, alienare possit in laicum. Conclusio certa est, & ab omnibus recepta: quia *c. 19. h. t.* absolutè prohibetur, *ne laici decimam cum animarum suarum periculo detinentes, in alios laicos possint aliquo modo transferre,* & *cit. c. 7. ac c. 2.* hujusmodi translatio cum consensu Episcopi solum conceditur in aliquam Ecclesiam.

Assert. V. Laicus decimas sibi in feudum perpetuum validè concessas transmittit, etiam sine Episcopi

copi consensu, in successores etiam laicos, juxta naturam & qualitatem feudi, ita ut si feudum sit ex pacto & providentia, transmittat solum in liberos; si est hereditarium vel mixtum, transmittat in heredes etiam extraneos. Ratio patet: quia Ecclesia decimas concedere in feudum potest: ergo si concedit etiam pro liberis, vel pro heredibus quibuscunque etiam extraneis, necesse est, eas etiam ad hos vel illos transire. Quod verum est, etsi expressa mentio successorum facta non sit, dummodo decimæ in feudum perpetuum datæ fuerint; neque enim intelligi potest, quomodo feudum possit esse aut dici perpetuum, nisi ratione successionis hereditariæ. Unde quando Panor. *in c. Prohibemus h. t.* Hostiens. Archidiac. Rebuff. aliique multi negant, posse laicum alteri laico, etiam cum consensu Episcopi, donare vel transmittere decimas in feudum sibi concessas, intelligendi solum sunt de feudo invalidè, vel duntaxat ad tempus concesso; vel quod in particulares successores, qui ex testamento vel ab intestato non succedunt, transferri nequeunt: secus enim negarent hoc ipso, decimas in feudum perpetuum concedi laicis posse; hoc autem negare tantis Doctoribus utique in mentem non venit.

502 Assert. VI. Laicus justè possidens decimas, eas alteri laico in feudum dare potest cum consensu

Episcopi, dummodo per hoc juri filiorum non præjudicet. Ita tradunt Gloss. *in c. Prohibemus 19. h. t.* Card. *ibid.* Jo. Andr. *in c. 1. de Prescr. in 6.* Sylv. *V. decima q. 10.* Suar. *cit. c. 26. n. 8.* aliique, quoscitant & sequuntur Barbof. *cit. alleg. 121. n. 8. & 9. & in cit. c. 19. n. 7.* & Fern. Valsq. *cit. c. 89. n. 2.* contra Panorm. ac alios, quos iidem recensent. Ratio nostræ sententiæ, quam Guttier. *l. 1. pract. c. 1 s. n. 6.* veriore ac communior dicit, est: quia dum feudum Ecclesiæ nondum apertum transit ab uno in alium, non conceditur ab Ecclesia de novo, neque est sub ejus utili dominio, sed solum sub diretto, ac idcirco talis translatio auctoritate Episcopi facta non est alienatio, sed solum continuatio alienationis jam antè legitimè factæ: ergo non comprehenditur sub prohibitione Urbani II. & Concilij Lateran. quia hæc solum vult, ut decimæ, quæ sunt penes Ecclesiam, non dentur in feudum laicis, & alienentur, ut diximus supra n. 473. Cæterum præter consensum Episcopi requiri etiam consensum Ecclesiæ, de cujus decimis transferendis agitur, benè asserit Laym. *l. 4. T. b. Mor. tr. 6. c. 6. n. 6.* cum de rebus Ecclesiæ sine ejus consensu disponere nequeat Episcopus, nisi fortè ejus Rector irrationabiliter dissentiat.

Dices I. cum Panor. *l. c. & Lessio 501 l. 2. de Just. c. 39. n. 21.* talis infeudatio cederet in magnum Ecclesiæ præ-

præjudicium, si is, qui decimas transfert, careret liberis: quia feudum, quod tunc reverteretur ad Ecclesiam, manebit apud secundum vasallum, seu subvasallum ejusque descendentes masculos. R. præjudicium hic nullum fieri Ecclesie: quia, quidquid sit de feudis secularibus, feudum certè Ecclesiasticum non manet apud subvasallum mortuo vasallo, qui subinfeudavit, ut observat Pirh. *h. t. n. 147.*

104 Dices II. Episcopus consentiens in infeudationem decimarum, censeretur ipse eas in feudum dare: cum, qui eas accepit à laico, non hujus, sed Ecclesie vasallus efficiatur. Atqui Episcopus eas in feudum dare nequit, ut dixi supra n. 470. R. Episcopo eam duntaxat concessionem esse vetitam, quæ est alienatio; per consensum autem, quem præstat in infeudationem, non alienat, sed solum continuat alienationem jam antè legitimè factam; quod ipsi prohiberetur non est, juxta dicta n. 473. & n. 502.

105 Dices III. C. 19. h. t. absolute prohibetur, ne laici decimam cum animarum suarum periculo detinentes, in alios laicos possint aliquo modo eas transferre. Atqui ordinariè præsumuntur eas cum animæ periculo detinere, ut colligitur ex cit. c. 7. de his, quæ sunt à Pralat. vel quia concessæ ipsis non sunt prudenter & in commodum Ecclesie; vel quia in concessione intervenit aliqua coactio;

vel quia Ecclesie non præstant obsequia, quæ deberent. R. illo c. 19. agi de decimis injustè detentis, ut ibi observant Barbosa ac alij, patètque ex verbis *cum animarum suarum periculo, & verbo detinentes*. Quamvis autem dubitari nequeat, non paucas decimas à laicis injustè retineri, cum olim non infrequens fuerit Advocatorum & Patronorum Ecclesie violentia in ejus bona involantium, præsertim tempore schismatum, & dissidiorum Imperatores inter & SS. Pontifices, ac turbatæ per hæreses utriusque Germaniæ, Galliæ, Hungariæ &c. jure tamen asseri universim non potest, quòd laici cum periculo animæ illas detineant, nec de hoc vel illo in particulari præsumendum est, quamvis servitia & juramentum Ecclesie non præstent: hæc enim etsi vi feudi debeantur, eidem tamen substantialia non sunt, sed solum connaturalia, & consequenter pacto vel gratuita remissione, vel præscriptione tolli possunt. Hinc ex eo, quòd laici illa Ecclesie non præstant, non sequitur, quòd decimæ ipsis non in feudum concessæ, sed simpliciter & absolute donatæ fuerint, ac ipsi propterea liberè de ijs disponere, & in quoscunque transferre possint, nullumque ampliùs jus in illis Ecclesie supersit: nullibi enim legitur, ejusmodi donationes ab Ecclesia factas esse, sed loquuntur Jura solum de infeudatione. Neque etiam

G g hodie

hodie decimatores vel Ecclesiastici vel laici ab omni onere immunes sunt, cum teneantur ad reparandas Ecclesias aliasque ejus necessitates sublevandas concurrere, si ipsæ sufficientes ad id redditus non habeant, ut patet ex Trident. *sess. 21. c. 7. de Refor.* traditque ibi Barbosa cum communi DD. Unde consequens est 1. quod bene observat Leurenus *p. 1. Fori Benef. q. 475. n. 3.* cum Engel ac alijs, jus directum in decimis semper salvum manere Ecclesie, hasque per præscriptionem nunquam transire in allodium, eò quòd juris directi incapax sit laicus. Consequens est 2. quòd laicus decimator neque remittere possit decimas ijs, qui solvere tenentur, in perpetuum & ultra tempus, quo jus penes ipsum & familiam suam permanfurum est: quia tali remissione præjudicaret juri directo, quod manet penes Ecclesiam, & cum quo consolidatur jus utile, si familia decimatoris est extincta.

506 **Affert. VII.** Laicus decimas justè acceptas, etiam in feudum perpetuum, restituere seu redonare potest Ecclesie, ad quam spectabant, etiam absque Episcopi consensu. Ita omnes. Patet ex *cit. c. 7. de his, qua sunt à Pralat.*

507 **Affert. VIII.** Potest laicus decimas, accedente consensu Episcopi ordinarij, donare alteri cuiquam loco sacro. Patet à fortiori ex *dictis n. 495.* Si enim cum illo con-

sensu decimas etiam injustè detentatas transferre potest in aliam Ecclesiam, quàm cui debentur, poterit à fortiori transferre justè possessas. Esse tamen hinc necessarium consensum Episcopi, ex eo patet, quòd Ecclesia, quæ eas in feudum concessit, per hujusmodi translationem in perpetuum amittit spem illas recuperandi, & idcirco translatio est quædam alienatio, quam constat fieri non posse absque consensu Episcopi. Necessarium tamen non esse consensum Capituli, aut tractatum, tradunt cum Azor Lessius *l. c. n. 20.* Palao *p. n. g. n. 6.* Leuren *l. c. n. 2.* & diximus *cit. n. 495.*

Affert. IX. Laicus justè possidens decimas oppignerare eas etiam laico potest. Ita cum Innoc. Panor. ac alijs Pirhing *h. t. n. 123.* Leuren *l. c. n. 4.* oppignerat enim solum id, quod ipse possidet; hoc autem solum est temporale; neque talis oppigneratio ullibi prohibita est. Neque obstat *c. ult. h. t.* ubi dicitur: *interdicimus universis personis Ecclesiasticis, ut decimas detentas à laicis ad alienas Ecclesias pertinentes, in pignus accipiant ab iisdem laicis non presumant.* Nam vel loquitur de decimis injustè detentis, cum res, quæ in bonis nostris non sunt, in pignus dare non possumus. *l. filios C. que res pign. oblig. non poss.* Unde sic detentæ ne quidem Ecclesie, multò minus laico, oppignerari possunt etiam cum consen-

consensu Episcopi, utpote qui per suum consensum iniquitatem detentoris approbare videretur. Vel, si loquitur de decimis justè possessis, sensus est, eas sine consensu Episcopi dari in pignus non posse: si enim cum hujus consensu Ecclesiæ vel laico donari possunt, poterunt à fortiori, utpote quod minus est, oppignerari.

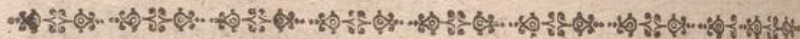
109 Assert. X. Consuetudo in plurimis locis obtinuit, ut laici de decimis justo titulo possessis liberè disponant, sicut de bonis patrimonialibus, non tantum in feudum dando, sed etiam donando, vendendo, permutando, dando in dotem, & emphyteusin, dividendo inter hæredes &c. De Hispaniæ consuetudine testantur Ferd. Vasq. *l. c. n. 2.* Guttierrez *cit. q. 15. n. 7.* & Barbof. *in c. 19. h. t.* de Gallia Chafsan. *in consuet. Burgund. rubr. 1. §. 6. n. 36.* de Belgio & Gallia Bernvan Espen *Jur. Eccl. p. 2. tit. 33. c. 4. n. 38.* de Germania quoad plurimas decimas Pirhing. *h. t. n. 147.* & Zasius *in Epitome Feudorum p. 3. n. 26.* ubi postquam dixerat, indubitatum esse, quòd laicus decimas, quas possidet, alteri laico infeudare non possit, addit hoc malè servari in nostra Germania, dum Principes laicis decimas infeudare soleant; seque refert ad Canonistas, an fortasse usus vetustus illos excuset. Qui hanc consuetudinem non damnant, ajunt cum Fern. Valquio, Gilken, & Christinæo, eam

damnari ac rejici non posse, quia plurimæ animæ damnentur, & innumeri contractus evertantur. Addunt, postquam semel licitè in in laicos alienatæ fuerunt, factas esse de ipsorum patrimonio, & ut profana bona cenferi debere, juxta *l. 36. §. quindecim. ff. de legat. 3.* Verum hoc ad summum procedit de decimis absolutè donatis; non verò de concessis in feudum: has enim absque consensu Ecclesiæ in feudum dari, & alienari non posse, veritas est, ut loquitur Mart. Laudensis *l. 1. de Feud. tit. 18. n. 7.* cum Jure communi Feudorum vasallus res in feudum concessas sine consensu domini alienare nequeat; fuisse autem decimas laicis solùm in feudum concessas, non verò simpliciter donatas, & pleno jure in ipsos translatas, constat ex dictis *n. 505.* Addunt ulterius, consuetudinem & possessionem immemorialem habere vim præsumpti privilegij vel alterius legitimæ concessionis factæ, hancque legitimæ tituli præsumptionem esse sufficientem probationem, etiamsi is nunc exhiberi & probari non possit. Verum possessio immemorialis solùm facit præsumptionem legitimæ concessionis in feudum: cum nullibi legatur, decimas absolutè donatas & pleno jure in laicos ab Ecclesiâ translatas fuisse, sed tantum quòd in feudum datæ fuerint. Addi complura alia possent, præsertim ex Bulla Coenæ Domini

& Bullâ Urbani VIII. quæ incipit
Romanus Pontifex editâ a. 1641.
5. Jun. sed torrens consuetudinis
obstat, valétque hîc maximè illud

Eccli. c. 4. v. 32. Noli resistere con-
tra faciem potentis, nec coneris
contractum suum.

PARS IV.

De Materia & Forma Decimarum.

CAPUT I.

De Materia Decimarum.

QUÆSTIO I.

Quibus ex rebus solvenda sint Decima.

SUMMARIUM.

§10. Ratio exigendi decimas tam personales quam prædiales.	§15. Non debentur his ex eadem re; bene tamen occasione eju- dem rei.
§11. Debentur ex omnibus fructi- bus & proventibus rerum mo- bilium & immobilium.	§16. Debentur etiam ex novalli- bus.
§12. Proventus molendinorum, & fodinarum, merces locata- rum adium, furnorum &c. com- putantur inter prædiales.	§17. Toties solvenda sunt, quoties res fructificat.
§13. Decima ex apibus sunt de ce- ra & melle.	§18. Personales ex omnibus lucris justè partis.
§14. Solvenda sunt etiam de re- bus minutis.	§19. Enarrantur species lucrorum.
	§20. Consuetudo ferè sustulit per- sonales.

Duplex